

Akademie múzických umění v Praze

Divadelní fakulta

Katedra činoherního divadla

Diplomová práce

Alžběta Burianová: Scénické ztvárnění existenciálního dramatu

Oponentský posudek

Alžběta Burianová se ve své diplomové práci zabývá problematikou tzv. existenciálního dramatu. V úvodu se poměrně podrobně zaobírá filosofickými východisky zmíněné dramatiky, charakterizuje základní rysy a významy pojmu filosofie existence. Čerpá zde především z díla význačného českého literárního vědce, spisovatele a filosofa Václava Černého.

V další části diplomové práce se pak zamýšlí, která se teze filosofie existence promítají do děl současných dramatiků evropského významu, s nimiž se studentka mohla při své praktické zkušenosti setkat. Jedná se o Rolanda Schimmelpfenniga a Ivana Vyrypajeva, kteří se ve svých hrách dotýkají otázek smyslu lidské existence a hluboce se zabývají tématy s tím souvisejícími, jako např. jisté zákonitosti, které podmiňují lidskou existenci; otázky po základní zodpovědnosti jedince; „osudovost“ naší každodenní existence; existenciální paradox (když postava nic nedělá, dělá toho velmi mnoho; když váhá se rozhodnout, rozhoduje se tím) atd.

Páteř diplomové práce Alžběty Burianové tvoří reflexe jejích režii her Žena z dřívějšíka a Arabská noc (R. Schimmelpfennig) a Opilí a Letní vosy nás štípou už v listopadu (I. Vyrypajev). Hru Opilí režírovala diplomantka jako svou absolventskou inscenaci v Divadle DISK se studenty svého ročníku, ostatní tři na profesionálních scénách českých divadel. Při scénické realizaci vždy kladla důraz na existenciální témata v předlohách obsažená a na otázky týkající se smyslu lidské existence jako takové. Velkou devízou diplomové práce je upřímná reflexe jevištních postupů při scénickém naplnění

vlastní vize. Velmi podrobně popisuje konkrétní režijní záměry u jednotlivých inscenací, své představy o jevištním tvaru a úskalí spojená s konkrétním praktickým ztvárněním.

O tom, že zájem a zaujetí Alžběty Burianové pro uvedený typ dramatiky jsou hluboké a upřímné, jsem se mohl osobně přesvědčit, byť nepřímo, když režírovala v divadle, ve kterém momentálně vykonávám funkci uměleckého šéfa (Divadlo A. Dvořáka Příbram) Schimmelpfennigovu Arabskou noc. Její analýza předlohy, připravenost, kreativita a citlivost, se kterou přistupovala k mladému hereckému kolektivu, byly pozoruhodné. Stejně tak jako její odhodlání překonat úskalí, na která během zkoušení s inscenačním týmem narazili. Ostatně i to ve své diplomové práci upřímně reflektuje. Obdobným způsobem jsem vnímal i další inscenace, o kterých se ve své práci zmiňuje a z nichž jsem většinu měl možnost shlédnout.

Celkově musím konstatovat, že diplomová práce Alžběty Burianové má velmi vysokou úroveň a kvalitativně přesahuje práce podobného zaměření. Je vyčerpávající, systematická a nepostrádá obecné závěry vyplývající z ryze osobních zkušeností. Dokonce může být svým způsobem cenným inspiračním zdrojem pro inscenátory, kteří se rozhodnou jevištně se utkat se zmíněným nejednoznačným a poměrně komplikovaným typem současné tzv. existenciální dramatiky.

Diplomovou práci Alžběty Burianové rozhodně doporučuji k obhajobě.

Doplňující otázky:

1/ Na několika místech své diplomové práce popisujete, jakým způsobem jste se snažila vytvořit žádoucí jevištní napětí, neboť zmíněné předlohy vykazují pro divadlo ne až tolik výhodný narativní způsob vyprávění a epičnost. Můžete uvést konkrétní příklady, ve kterých se Vám to podařilo a proč a ve kterých ne a proč? Myslíte, že pro to lze najít některé zákonitosti obecnějšího charakteru?

2/ Ze své divadelní praxe vím, že ne všichni (zejména profesionální) herci tento typ dramatiky vyhledávají a důvěřují v jeho divadelní účinnost. Jaká je Vaše zkušenost jako režisérky v tomto směru? A pokud jste se s takovým postojem setkala, jak jste jej řešila (popř. jak byste jej řešila) ?